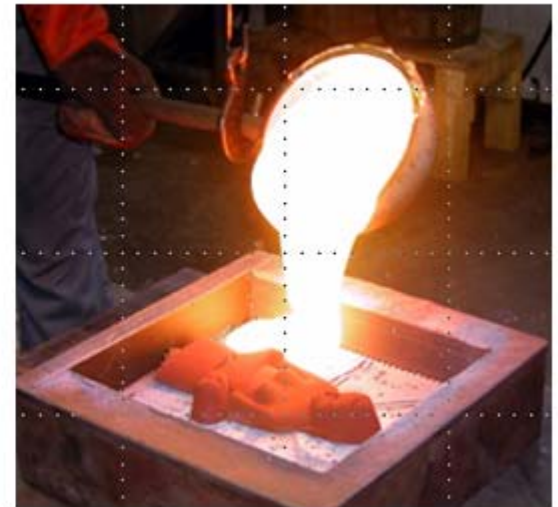

1. Glas - introduktion

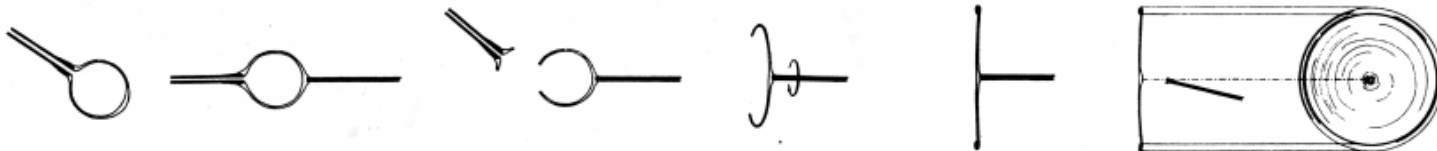
Glas - introduktion

- Glashistoria
- Vad är glas?
- Råmaterial
- Exempel på användningsområden
- Exempel på tillverkningstekniker förr och nu
- Viktiga funktioner hos glas
- Olika egenskaper hos glas
- Om härdat glas
- Referenser

Glashistoria

Förhistoriskt	Naturligt vulkaniskt glas (obsidian) t ex pilspetsar.
7000 f Kr	Glas började tillverkas i Persien.
2000 f Kr	Prydnadsföremål i glas från Egypten.
700-talet	Fönsterglas tillverkas med kronmetoden i Syrien.
1000-talet	Glasblåsning i Venedig, färgade fönster i t ex kyrkor.
Ca 1900	Maskinglas - industritillverkat planglas startar.
1950-talet	Floatprocessen kommer igång.

Exempel: Kronmetoden

*Glasruta tillv.
på Kosta 1742.*

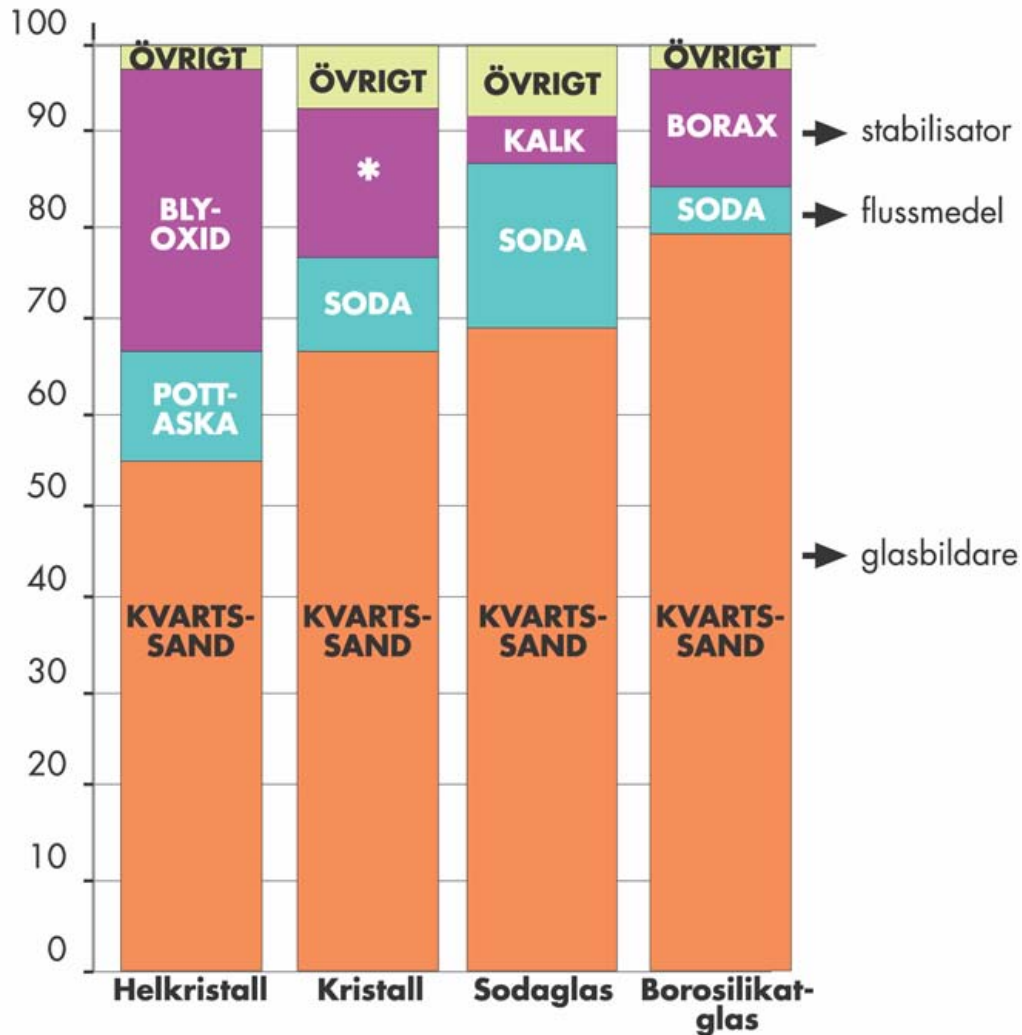
Vad är glas?

Definition:

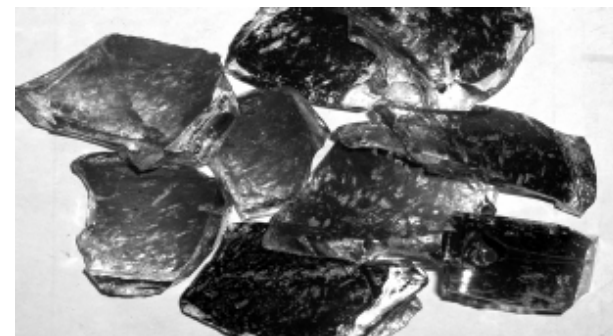
- Glas är ett fast material.
- Glas bildas när en smälta stelnar utan att kristallisera.
- Glas är ett material som har ett transformationsområde.

Råmaterial

vikt-%

Sandbrytning i dagbrott, Belgien

Man kan också använda glasskärv som råvara.

* Zinkoxid, bariumkarbonat, kalk

Glas kan användas på många olika sätt

Bärande glas

Solfångare

*Fiberoptik
t ex se runt hörn*

*Precisionslinser,
digitalkameror*

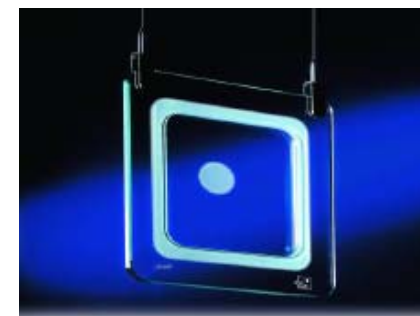
Handfat i glas

Konst - altarskåp

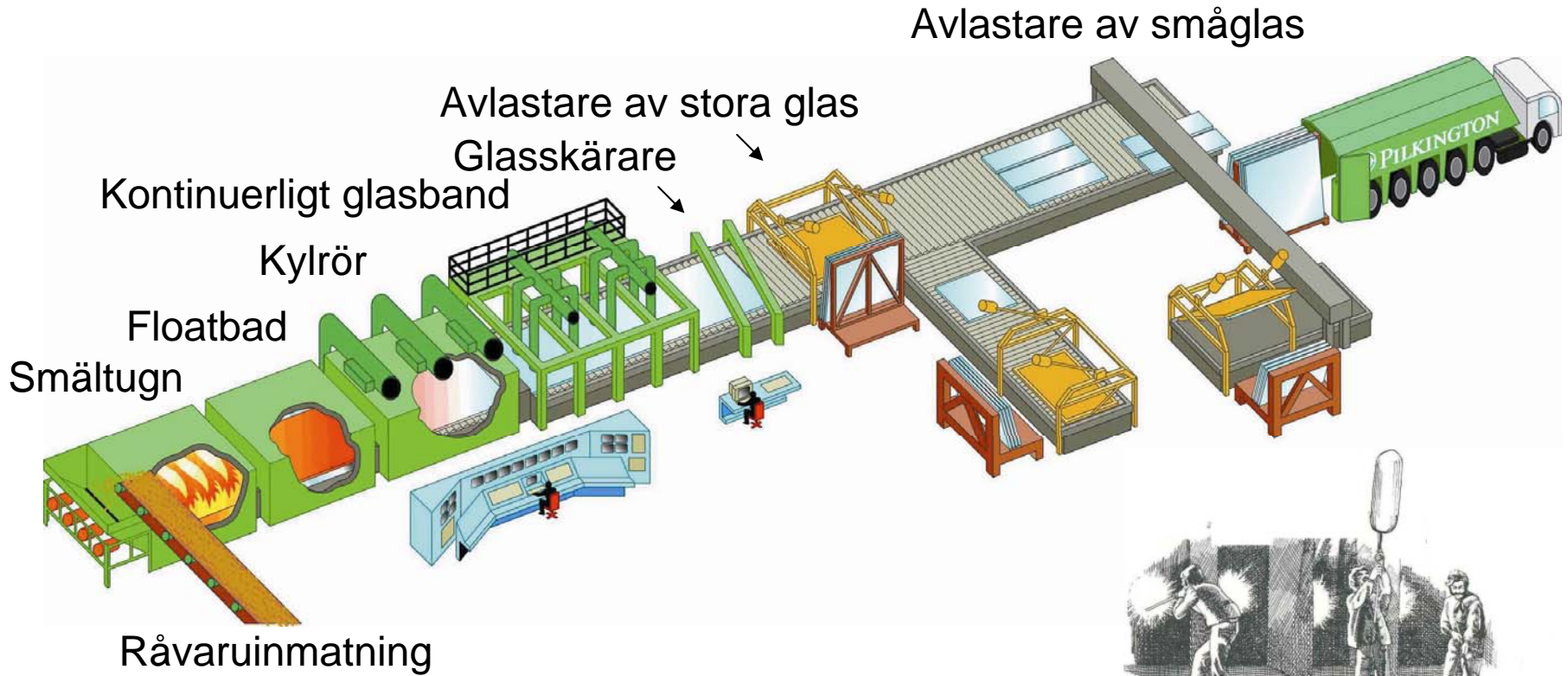

Glaskeramer

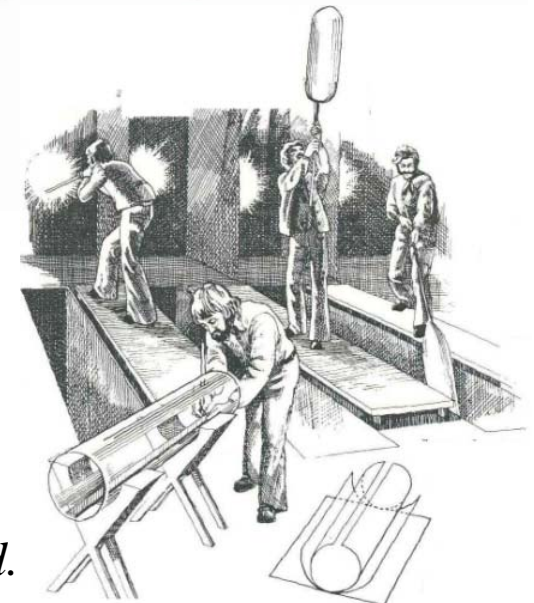

*Högtalare
supertunna*

Planglasttillverkning nu och förr

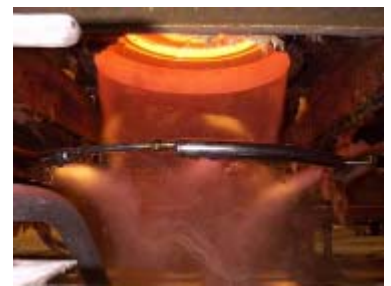
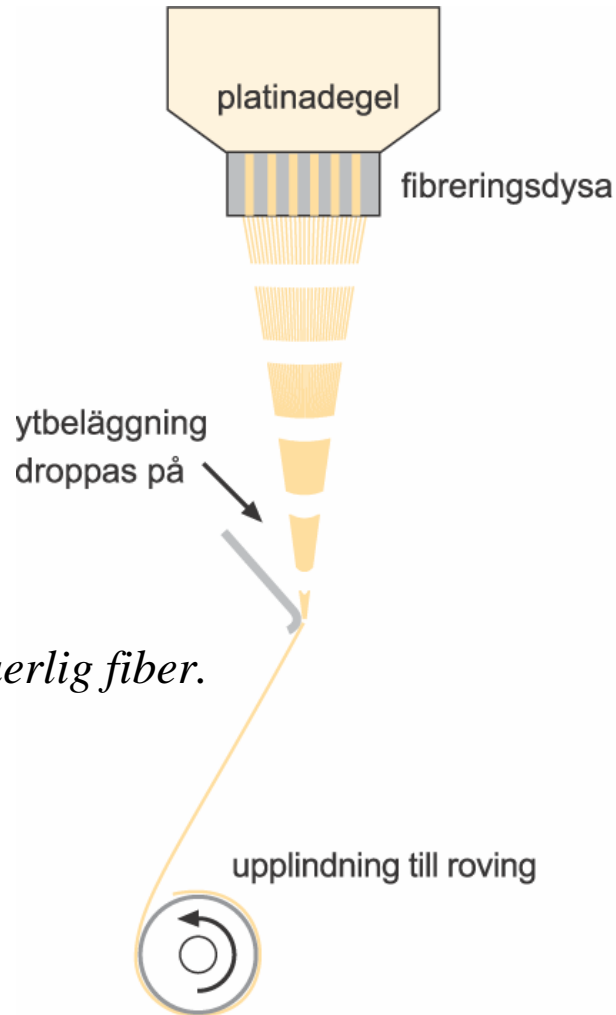
Tillverkning av planglas med floatglasmetod.

Annan maskinell glastillverkning

Flaskor och burkar.

Isolerglasfiber.

Manuell glastillverkning

Exempel på manuell glastillverkning, glasblåsning, flameworking och sandgjutning.

Viktiga funktioner glas kan ha

- Värmeisolering
- Ljustransmission
- Solskydd
- Brandskydd
- Bullerskydd
- Personsäkerhet
- Inbrottsskydd
- Beskjutningskydd
- Explosionsskydd
- Utseende

Olika egenskaper hos glas

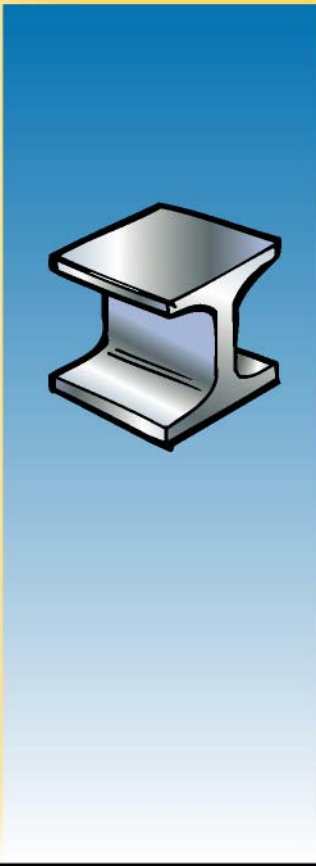

- densitet
- hårdhet
- utvidgning
- motståndskraft
- hållfasthet
- ytstruktur

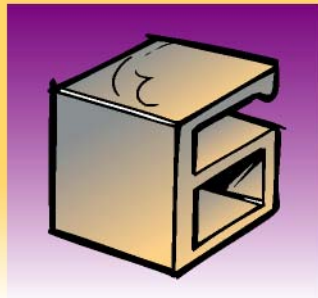
Densitet

Densitet

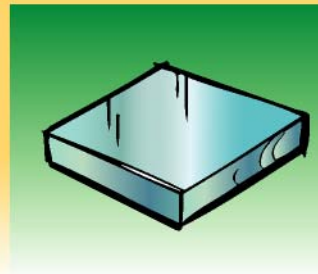
8
7
6
5
4
3
2
1

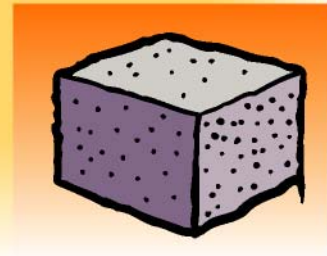
Stål 7,8

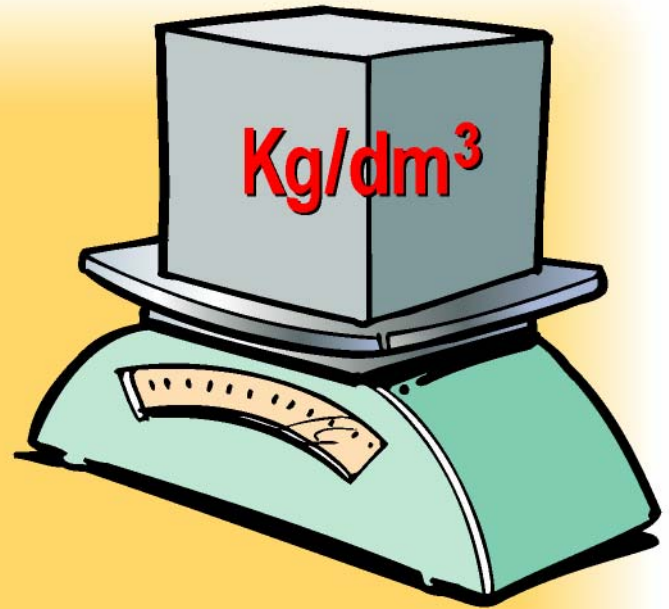
*Aluminium
2,7*

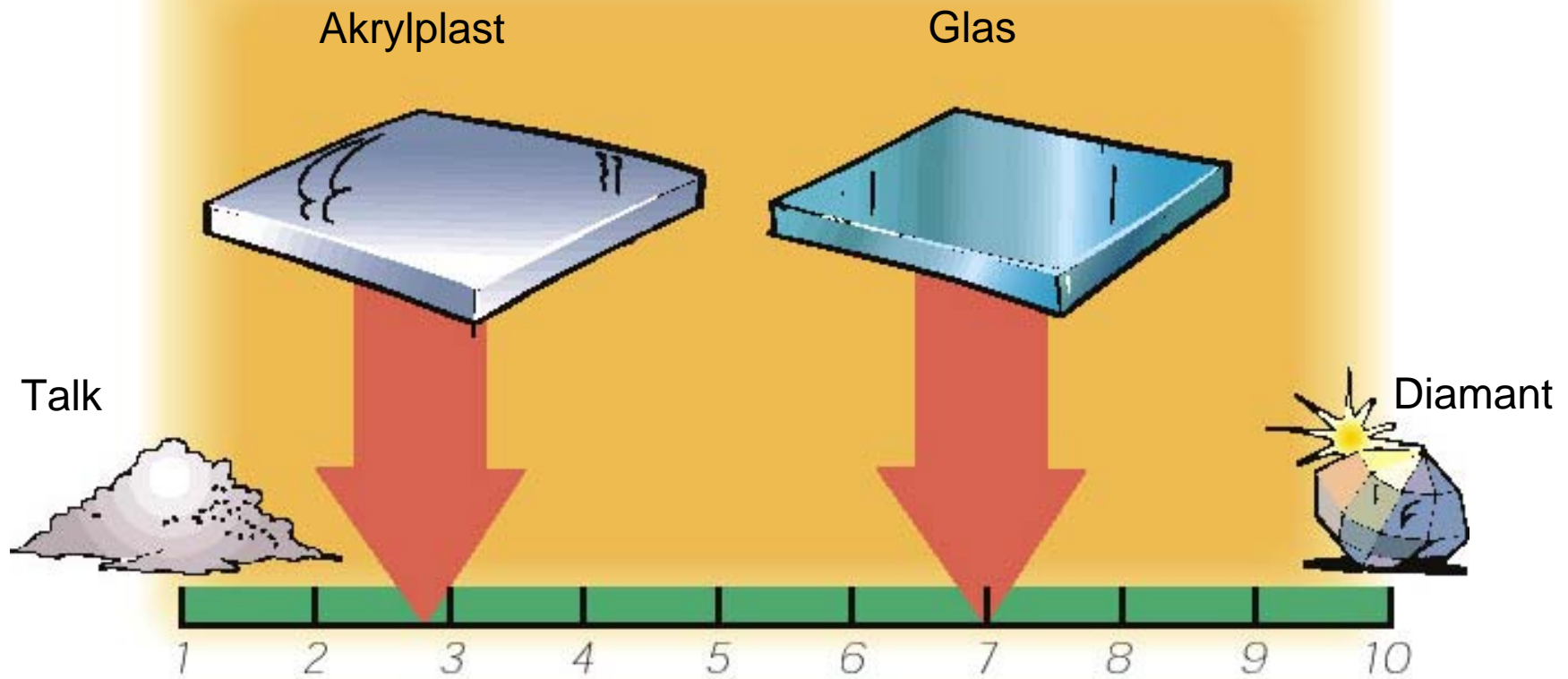
Glas 2,5

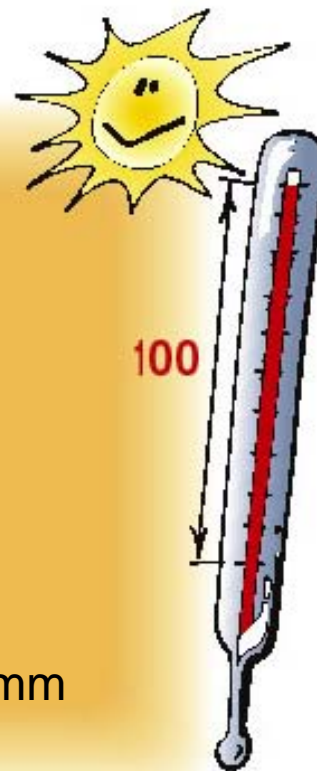
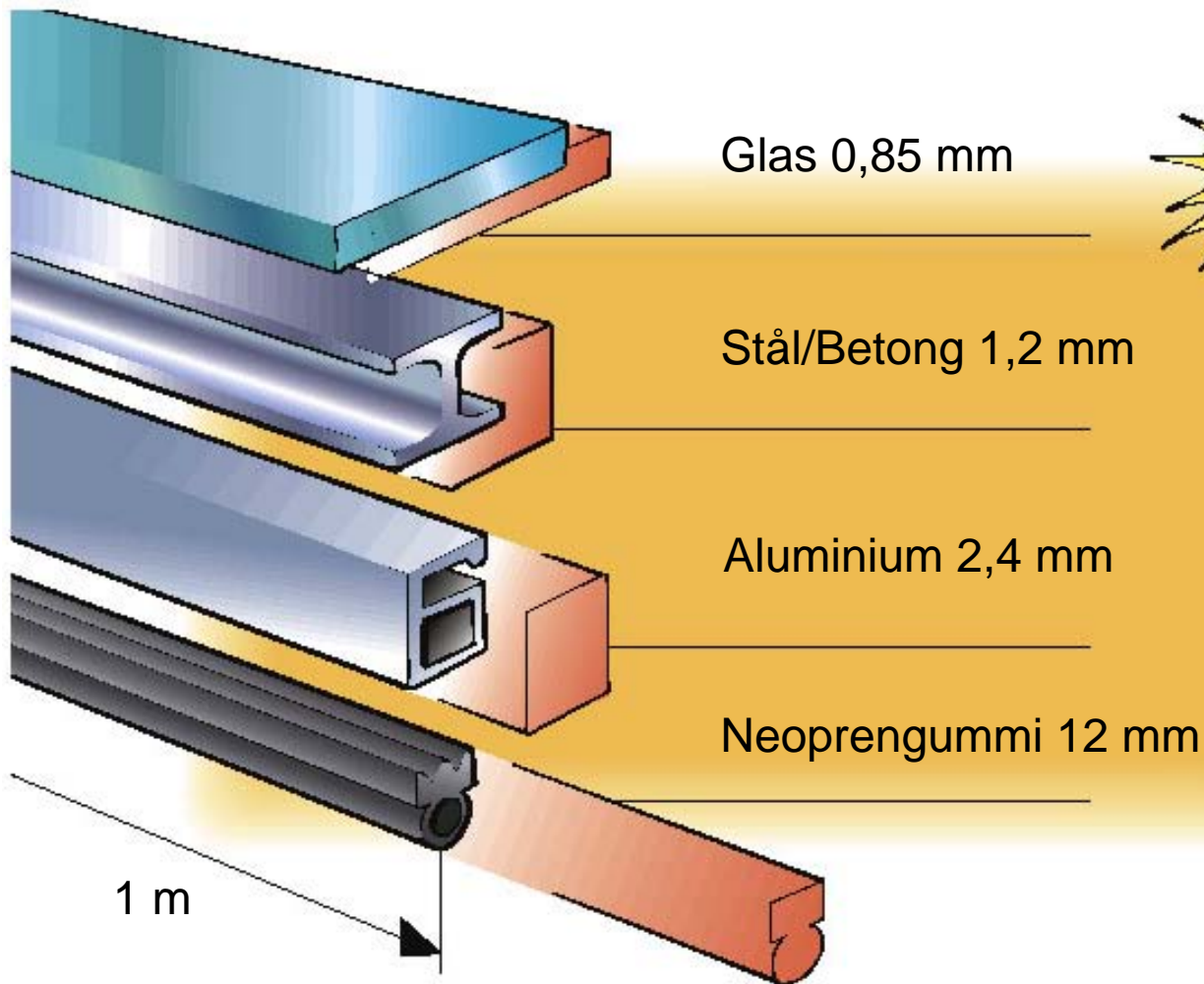
*Betong
2,4*

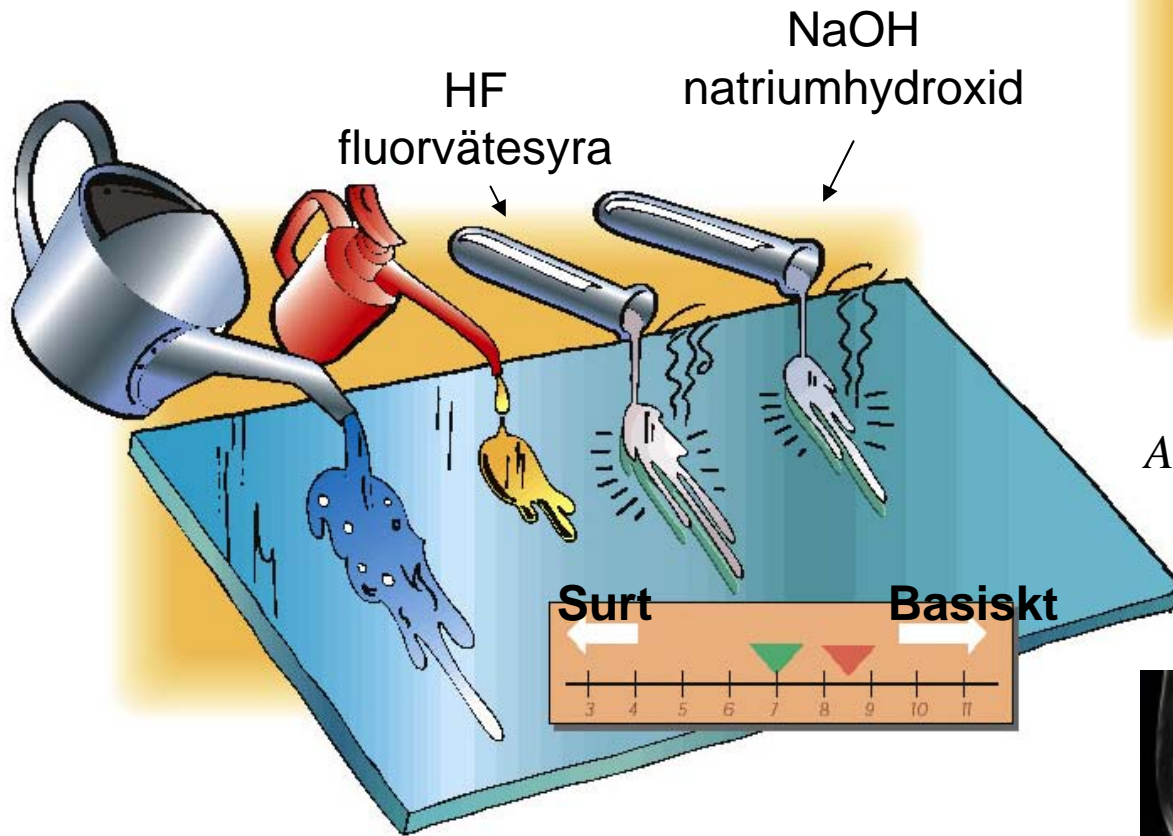
Hårdhet

Utvidgning

Kemisk motståndskraft

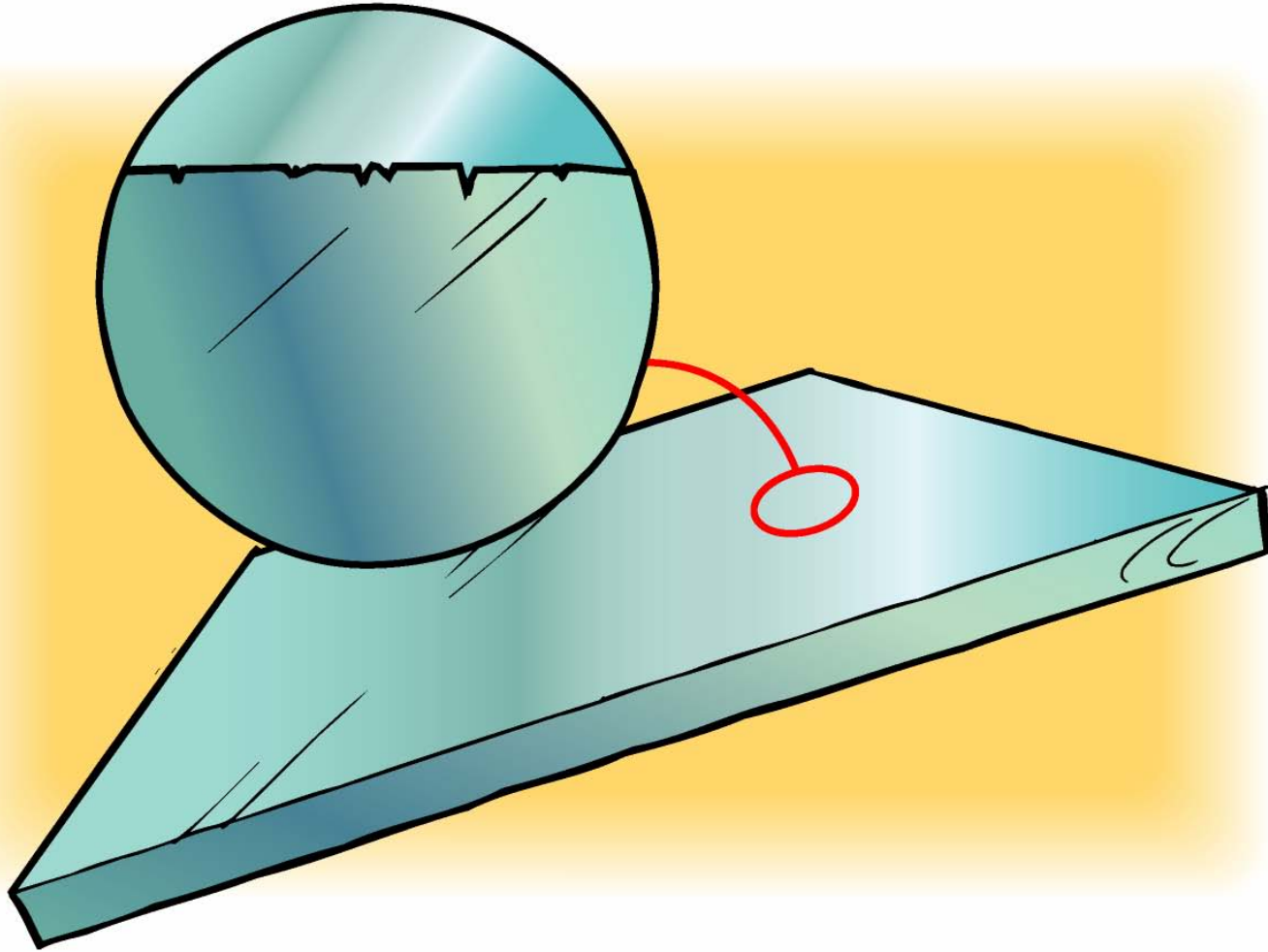

Alkali-attack av basisk cement.

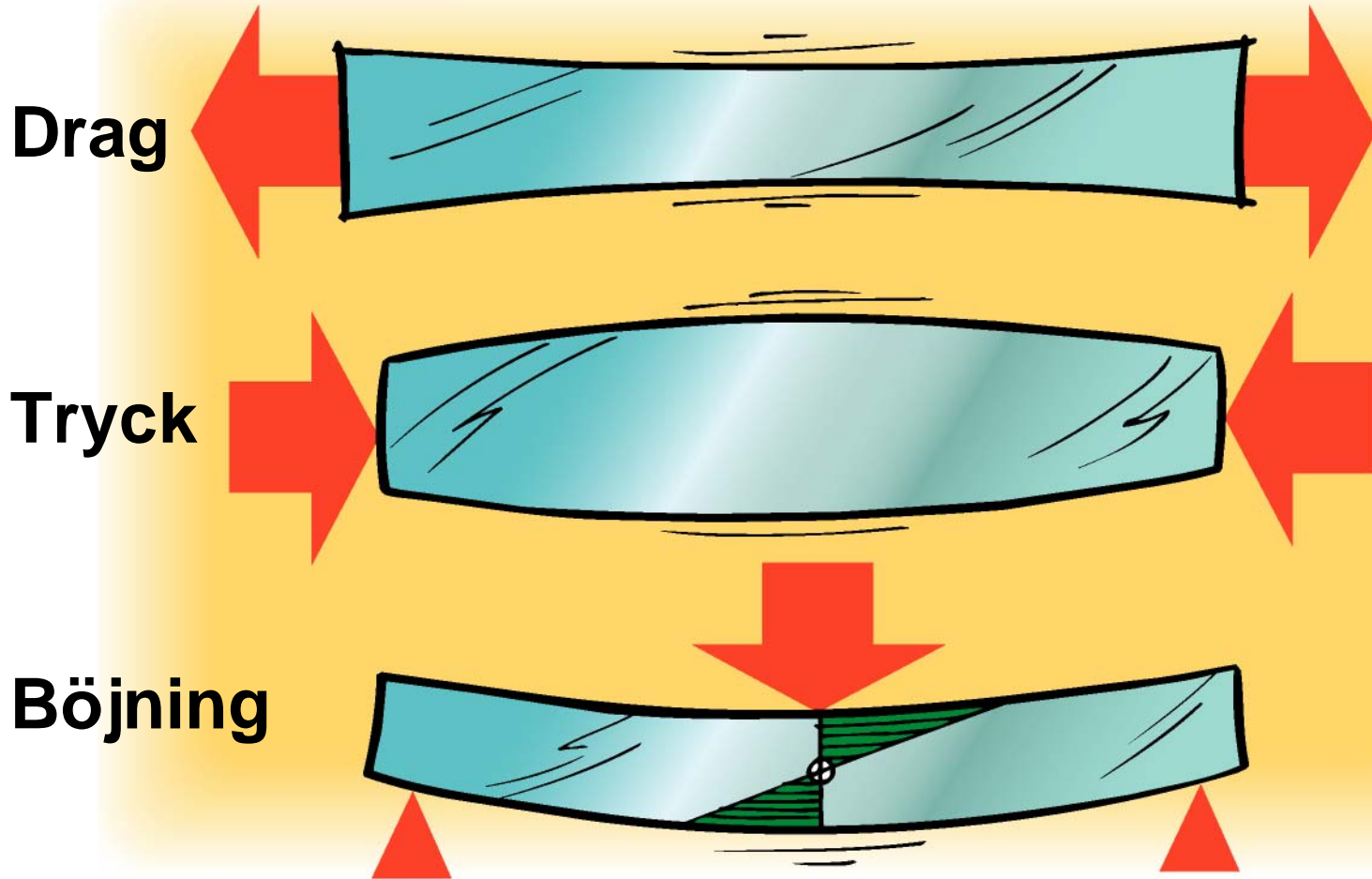

Angrepp på vinglaskupor från basiskt diskmedel.

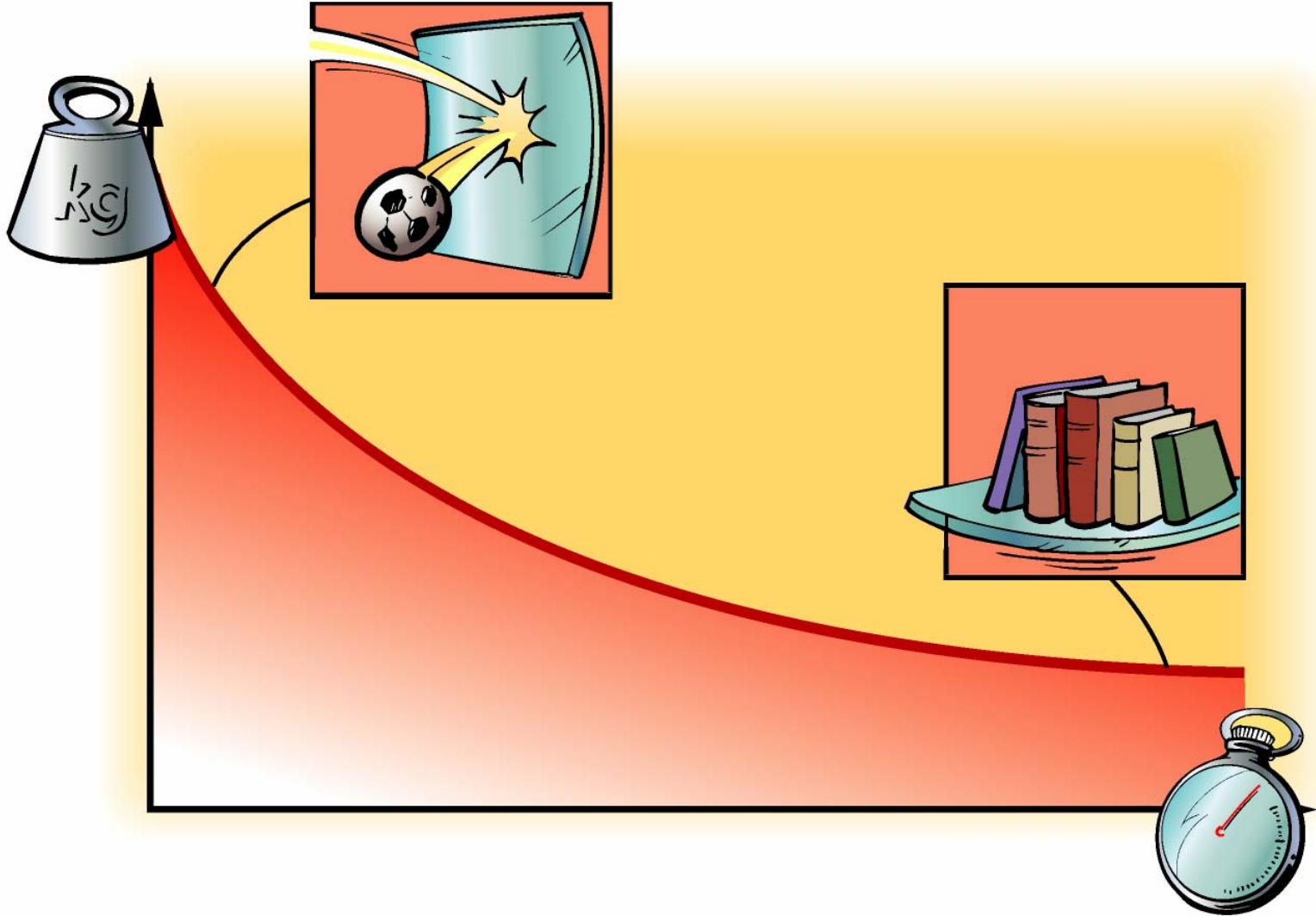
Ytstruktur

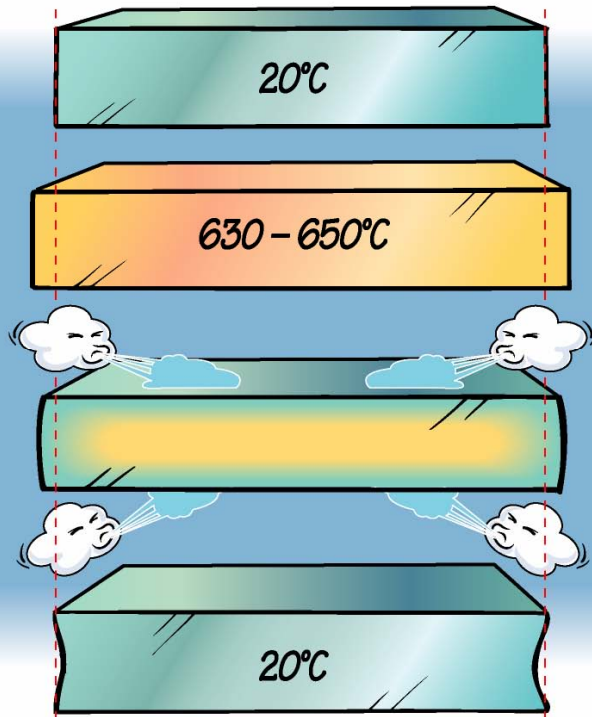
Hållfasthet

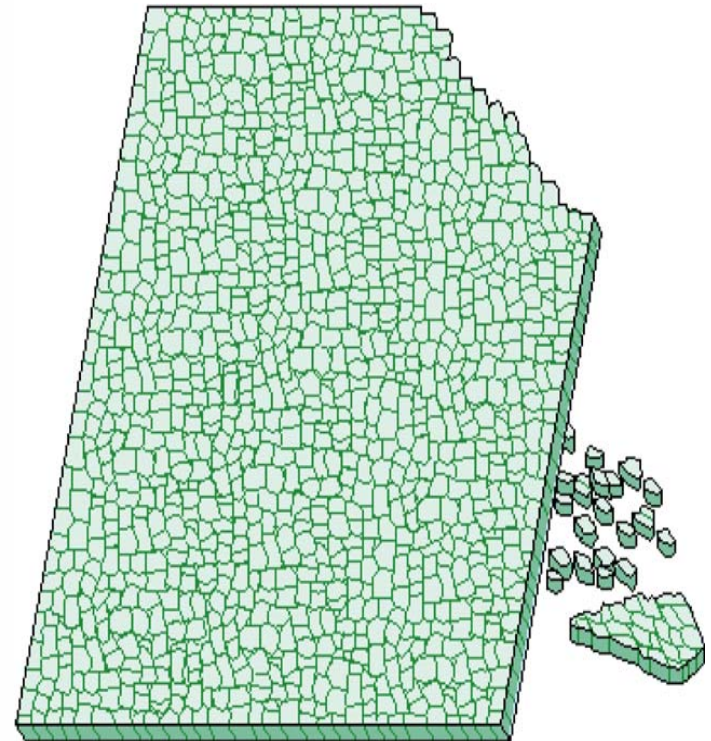
Belastning

Härdat glas

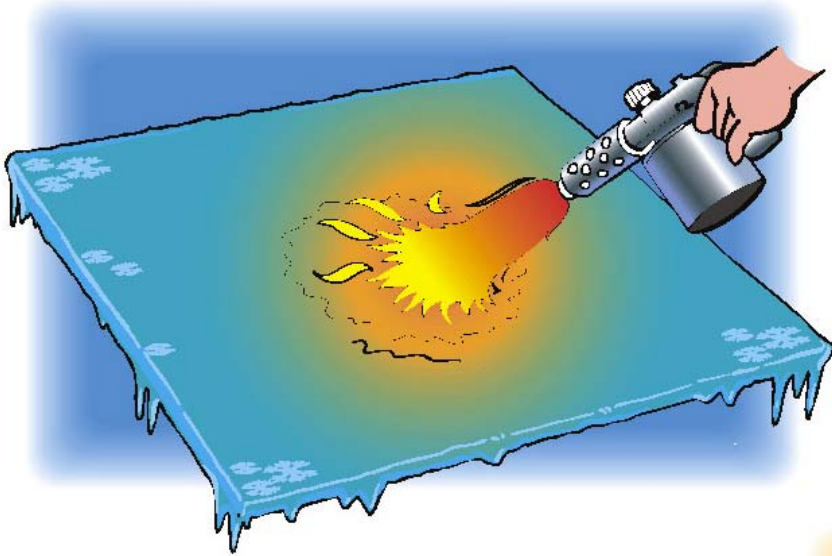

Process för termisk härdning.

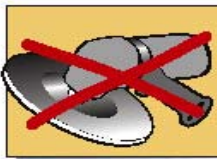
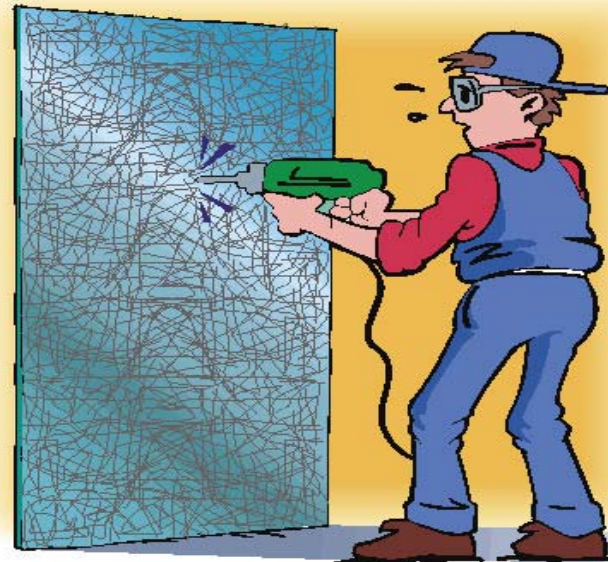
Granulering av härdat glas.

Härdat glas, forts

Härdat glas tål stora temperaturskillnader...

...men inte efterbearbetning.

Referenslista

Boken om glas. Flygt, E. red. (2005). Glafo. ISBN:
91-631-6256-3.

Bygga med glas. Carlsson P-O (2005).
Glasbranschföreningen. ISBN: 91-631-7680-7

Emmaboda glas utbildningsmaterial

Glas, ISSN: 1651-4580

Pilkingtons utbildningsmaterial

Kursen är framtagen av

Kursen är framtagen av Glasforskningsinstitutet, Glafo (www.glafo.se) på uppdrag av Glasbranschföreningen (www.gbf.se) och Svensk Planglasförening (www.svenskplanglas.se) i samarbete med Monteringstekniska Kommittén (www.mtk.se), Lunds Tekniska Högskola (www.lth.se), Växjö universitet (www.vxu.se), Emmaboda Glas (www.emmabodaglas.se) och Pilkington (www.pilkington.se).